

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm
Collectio Regia**

Ab anno DCXLIX. ad annum DCLXXVI.

Parisiis, 1644

Capitvla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15300

396 VITALIANVS PAPA. CONCILIVM CONSTANS IMPERATOR.
RECCESVINTHVS REX HISP.

CONCILIVM TOLETANVM X. ANNO CHRISTI
656.
VIGINTI EPISCOPORVM
ANNO OCTAVO RECCESVINTHI REGIS,
æra DCXCIV. celebratum, sub Vitaliano papa.
Est prouinciale.

TITVL I CAPITVLORVM.

- * annun-
tiationis
dominica. I. De celebritate festivitatis * domi- v. De remotis excusationibus vi-
nica matris. duarum transgressionem religio-
nibus sequentium.
II. De non violandis religiosoru- ramentis, in salutē regiam datis. VI. De his qui in parua atate co-
III. De non permittendo laicis im- perare religiosis. ram parentibus religionis habi-
tum tenuerint.
IV. De profētione & ueste religio- VII. Ut nullus Christianum Iu-
sarum viduarum. dæis vendat.

PRÆFATI O.

IN NOMINE DOMINI HABITA SYNODVS X.
in Toletana urbe, die Kalendarum Decembrium, anno octa-
uo glorioſſimi domini & religioſſimi Reccesuinthi principis,
æra DCXCIV.

GRATULATIONEM nobis spiritualem diuina contulit
gratia, quando tribuit vti * nobis & salutaris discipli- * inter
næ * frequentia, & conuenire ad pacificorum votorum nos
studia præoptata. Congregatis ergo nobis, & in concor- * frequē-
dia animi, & in Conuentu loci, referentes gratias inuisibili- tiā, tiam,
li Deo, & glorioſo rerum domino Reccesuintho regi, cu-
ius sacratissimo voto, retenta paternitatis sanctæ tradi-
tione, ad sacrum quiuimus adunari Conuentum, has sub-
ter annexas regulas concordi definitione prolatas æterna
statuimus manere lege præfixas.

C A P I T V L A.

I.

Cum nihil fidei sinceritas per diuersitatem ad-
uersum incurrat, & vnitatem catholicæ regulæ va-
rietas nulla discerpat, est tamen quod nisi tempo-
rum vnitate seruetur, & discidiū indiscissæ vnitati

ANNO CHRISTI
656. parturiat, & sacramentorum vnitate constare non valeat. Hinc est, quod^b paschale festum, nisi uno die celebremus & tempore, in Iudaicum decidamus errorem. Hinc^c aduentum sancti Spiritus post resurrectionem Dei nisi expectemus tempore definito dierum, simul & numero, non possumus impleri eiusdem Spiritus dono. Quoniam si caret plenitudinis numero, carere potest & mysterii sacramento. Hinc^d natuitatis dominicæ sacrum, quo euidenter de utero virginali Verbum prodiit caro factum, absque dubio seruat temporis cursum, & re-
*speciale
dici mo-
nimentū. præsentat * specialis diei momentum. Si ergo natuitatis & mortis incarnati huius Verbi dies absque immutatione ita certus habetur, ut absque diuersitate in orbe toto terrarum ab omni concorditer ecclesia celebretur, cur non festiuitas gloriosæ matris eius eadem obseruantia, uno simul ubique die, similique habeatur honore? Inuenitur etenim in multis Hispaniæ partibus huius sanctæ Virginis festum non uno die per omnes annorum circulos a-
* Quo
enim trāf-
duces ho-
mines di-
uersitas
temporū,
dum va-
rietatem
celebri-
tatis habe-
re probā-
tur? gi. * Quoniam transducti homines diuersitate temporum, dum varietatem sequuntur, vnitatem celebritatis non habere probantur. Qua de re, quoniam die qua inuenitur angelus Virgini Verbi conceptum & nuntiasse verbis, & indidisse miraculis, eadem festiuitas non potest celebrari condigne, cum interdum quadragesimæ dies, vel paschale festum videtur incumbere, in quibus nihil de sanctorum solennitatibus, sicut ex antiquitate regulari caustum est, conuenit celebrari; cum etiam & ipsam incarnationem Verbi non conueniat tunc cele-

D dd iij

398 VITALIANVS PAPA. CONCILIVM CONSTANS IMPERATOR.
RECCESVINTHVS REX HISP.

ANNO
CHRISTI
656.

britatibus prædicari, quando constat id ipsum Verbum post mortem carnis gloria resurrectionis attolli, ideo speciali constitutione sancitur, ut ante octauum diem, quo natus est Dominus, genitricis quoque eius dies habeatur celeberrimus & præclarus. Ex pari enim honore constat, ut sicut nativitatem Filii sequentium dierum insequitur dignitas, ita festiuitatem matris tot dierum sequatur sacra solennitas. Nam * quod festum est matris nisi incarnationis * quid Verbi? cuius utique ita debet esse solenne, sicut est & eiusdem * nativitas Verbi. Quod tamen nec sine * nativitas exemplo decadentis moris, qui per diuersas mundi partes dignoscitur obseruari, videtur institui. In multis namque ecclesiis a nobis & spatio remotis, & terris, hic mos agnoscitur retineri. Proinde, ut de cetero quidquid est dubium sit remotum, solennitas dominicæ matris die decimo quinto Kalendarum Ianuariarum omnimodo celebretur, & nativitas Filii eius Salvatoris nostri die octauo Kalendarum earumdem, sicut mos est, solennis in omnibus habeatur.

I I.

Conc. To-
let. IV. c. 73. Frequentium molestiarum nocens impulsus contemni quidem magnitudine decentis poterat grauitatis: sed quia leuitas labens facile ad præcipitia vana corda reclinat, bene honesta solicitude cohibere properat, quod frequentata usitatio vita non curat. Ideo cum & quorundam paternorum sanctionibus decretorum, & institutionibus sit legalibus cautum, ne contra salutem principum, gentisque, aut patriæ, quisquam meditari conetur

ANNO CHRISTI
656. aduersum, hoc vnum specialiter nunc depromitur obseruandum, vt si quis religiosorum, ab episcopo

* extre-
mum or-
dinis cle-
riconum,
* mona-
chorum, vsque ad * extremi ordinis clericum, siue * mona-
chum, generalia iuramenta in salutem regiam, gen-
tisque, aut patriæ data, reperiatur violasse volunta-
te profana, mox propria dignitate priuatus, & lo-
co & honore habeatur exclusus, & miserationis ob-
tentu tantummodo reseruato, vt an locum, an ho-
norem, an vtraque possideat, concedendi ius licen-
tiamque principalis potestas obtineat.

III.

* auditu
percipia-
tur,
* adeo
* cogitur
* extirpa-
ti Reuerentiæ totius * auditum, quia res * adiit du-
ra, non frustra * cogimur hanc duriori * extirpare
censura. Agnouimus enim quosdam pontifices
præcepti principis apostolorum, qui ait, *Pascite 1. Pet. 5.*
*qui in vobis est gregem, non coacte, sed spontanee, nec
dominantes in clero, sed forma facti gregis, ita esse im-
memores, vt quibusdam monasteriis, parochiali-
busque ecclesiis, aut suæ consanguinitatis personas,
aut sui fauoris participes, iniquum sæpe statuant in
prælatum; ita illis prouidentes commoda inhone-
sta, vt eisdem deferantur, aut quæ proprio episco-
po dare iustus ordo poposcerit, aut quæ rapere de-
putati exactoris violentia potuerit. Proinde de-
center omnibus placet, & in præsenti tale rescin-
dere factum, & non esse de cetero faciendum.
Nam quisquis pontificum deinceps, aut sanguine
propinquus, aut fauore sibi personis quibuscum-
que deuinctis talia commodare lucra tentauerit
ausu nefandæ præsumptionis; & quod visum
& quod fuerit deuocetur in irritum, & qui ordinarit an-*

Decret.
Iuon. p. 12.
c. 88. Ita ha-
betur: Igit-
ur si clerici,
aut mo-
nachii inue-
ti fuerint
coniurati,
aut per co-
iurationem
calumniam
machinan-
tes episco-
pis, vel cle-
ricis, pro-
priū amit-
tant gradū:
siveque 11.
quaest. 1.
Si clerici.

Dist. 89. c.
Decenter
omnibus
placet.

400 VITALIANVS PAPA. CONCILIVM CONSTANS IMPERATOR.
RECCESVINTHVS REX HISP.

nuæ * excommunicationis ferat excidium.

I V.

2. Cor. 2.
De viduis
supra dixi-
mus Conc.
Tolet. IV.
cap. 55.

Bene per Spiritum Dei possimus cum sancto A-
postolo dicere, non ignorare nos astutias satanæ :
quia impellimur zeli domus Dei ardore cremari.

Videmus enim ad tanta fraudum studia conuale-
scentem excreuisse perniciem, ut primæua patrum
constitutio a quibusdam æstimetur illudi, & noua
iudicium putetur intentio * falli. Nam inueniuntur * pelli.
nonnullæ viduæ diuersis excusationibus se adeo
contegentes, vt blandiantur sibi, non se patrum
plena religionis alligatas institutione teneri. Vnde
antiquis inconcusse permanentibus regulis hoc ad-

20. q. 1. Vi-
dua, que
sanctæ reli-
gionis.

iicitur nouæ oraculo sanctionis, vt vidua, quæ san-
ctæ religionis obtainere propositum voluerit, sacer-
doti, vel ministro, ad quem aut ipsa venerit, aut
quem ad se venire contigerit, scriptis professionem
suam faciat, a se, aut signo aut subscriptione * no-
tatum, continentem, se & religionis propositum
velle, & hoc perenniter inuiolate seruare. Ac tunc
accepta a sacerdote vel ministro apta religionis * v- * huius
sui veste seu lectulo, quiescens, siue quocumque
loco consistens incunctanter vtatur : nec diuersi
coloris, aut diuersæ partis eadem sit notabilis vestis,
* nisi religiosa, & non suspecta, quæ careat & varie- * sed
tatibus colorum, & diuersitatibus * partium: adeo * speci-
rum:
vt absque vlla suspicione transgressionis maneat
vsui tantum apta sanctæ religionis, & * vsui sexus * suis
competens, ad testimonium probitatis. Ut autem
deinceps nihil deuocetur in dubium, pallio purpu-
rei vel nigri coloris caput contegat ab initio sus-
ceptæ

ANNO
CHRISTI
636.

* excom-
munica-
tionis sub-
iaceat :
qua vero
ablatæ
fortasse
fuerint,
ab eo qui
tulit red-
dantur in
duplum.

anno
christi
636.

* mis-
sionis
adversa-
torum

* Omnia
huius
opus
est
adul-
terium
admo-
nitionem
in valle
in oppo-
sitione

* fabi-
cias.

* Con-
neantur
redee-

* cul-

* refe-

* tamen
inveni-
erat pr-
nam rel-
ationem
in po-
transigre
li refu-
menses
intra-
miser-
terius

ANNO CHRISTI 656. ceptæ religionis : vt dum illic intulerit signum probabilis sanctitatis , vbi nullius falli poterit visio intentis, *nusquam attentetur ausus detestandæ presumptionis.

v.

* Omnis feminæ, quæ iam in præteritum religio-
nis veste fuisse probantur induitæ, * nihil ad excusa-
tionem valeat oppositionum quælibet obiectio,
quamvis diuersis aut callidis adumbrare se velint
fallaciæ argumentis : sed ad sacratissimas sanctiones
disciplina sanctior teneat eas religatas atque * sub-
nexas. * Commoueantur sane sacerdotis auctorita-
tate, vt sponte * ardeant : quæ si redire noluerint,
* cultum impulsu sacerdotis ad religionis * habitum reducan-
tur, & in monasteriis reductæ excommunicatio-
nis condignæ sententia feriantur. Hic idem quo-
que ordo in illarum condemnatione manebit, quæ
quamlibet a sacerdote vel ministro sanctimoniacæ
vestem non accepissent, ipsæ tamen , aut induitæ
sunt, aut illo indui habitu consenserunt, qui religio-
nis esse cultus ab intuentibus crederetur, sicque co-
ram ecclesia , vel sacerdote, aut etiam competenti-
bus testibus quandoque induitæ * visæ certis indi-
ciis aut testimoniis approbantur. Omnes hæ * ta-
men , seu post transgressum resumentes iteratam
conuersionem , sicut præmissum est, & pallio ca-
pita contegant , & conscriptam roboratamque
professionis faciat scripturam , per quam * alterius
non sinantur relabi ad prævaricationis audaciam.

Quæ vero ex omnibus his fuerint repartæ animum
aut vestem in transgressionem dedisse, & excommu-

Concil. Tom. 15.

Ecc

nicationis sententiam ferant, & rursum mutato
habitu in monasteriis, donec diem vltimum clau-
dant, sub ærumnis arduæ pœnitentiæ maneant
religatae.

V I.

Iuo p. 7. c.
27. Burch.
lib. 8. cap. 1.
20. q. 2. Si
in qualibet.

Cum hucusque dissolutæ operationis effectus
interdum nutare fecit honestæ constitutionis edi-
ctum, * dum * incondite resolui putatur, quod * in-
dissolubile sanctionis auctoritate tenetur. Ideo
quidquid obuium ex incerto * incurrit, euidenter
abiici debet, vt de cetero nihil supersit quod in
dubium nutetur. Ideoque si in qualibet minori æ-
tate, vel religionis tonsuram, vel religione debitam
vestem, in utroque sexu filiis aut unus aut ambo
parentes dederint, * certe aut nolentibus vel ne-
scientibus se, suscepitam non mox visam in filiis ab-
dicauerint, sed vel coram se, vel coram ecclesia, pa-
lamque in conuentu eosdem filios talia habere per-
miserint, ad sæcularem reuerti habitum ipsis filiis
quandoque penitus non licebit: sed conuicti, quod
tonsuram aut religiosam vestem aliquando habue-
rint, mox ad religionis cultum habitumque reuo-
centur, & sub * æterna distictione huiuscmodi * strenua
obseruantiae inseruire cogantur. Parentibus sane
filios suos religioni contradere, non amplius quam
usque ad * decimum ætatis eorum annum licen-
tia poterit esse. Postea vero, an cum voluntate pa-
rentum, an suæ devotionis sit solitarium votum,
erit filiis licitum religionis assumere cultum. Quis-
quis autem vel abolitione tonsuræ, vel sæcularis
vestis assumptione detectus fuerit attigisse transf-

* proponimus ne
resolui
putetur,
* in cogni-
te
* indiffo-
lubili
* occur-
rit,

* forte
strenua
* duode-
cimū ad
quatuor-
decimum

ANNO CHRISTI 656. gressionem, & excommunicationis censuram accipiat, & religioni semper inhæreat.

VII.

Septimæ collationis obiectu immane satis & infandum operationis studium nunc sanctum nostrum adiit Concilium; quod plerique ex sacerdotibus & Leuitis, qui pro sacris ministeriis, & pietatis studio, gubernationisque augmento sanctæ ecclesiæ deputati sunt officio, malunt imitari turbam malorum, potius quam sanctorum patrum insistere mandatis: vt ipsi etiam qui redimere debuerunt, venditiones facere intendant, quos Christi sanguine præsciunt esse redemptos; ita dumtaxat, vt eorum dominio quo sunt empti, in ritu Iudaismo conuertantur oppressi: & fit execrabile commercium, vbi nitente Deo iussum est sanctum adesse conuentum; quia^s maiorum Canones vetuerunt, vt nullus Iudæorum coniugia^h vel seruitia habere præsumat de Christianorum cœtu, sed sacræ fidei sibi cohærentia tam coniugia quam seruitia, fauente Deo, vnice adhærent; dicente Propheta: *Qui* Psalms. 67. *habitare* *facit* *vnanimes in domo.* Nam vere nec aduertunt primum quid Dominus præceperit per Moysem dicens: *Si quis furatus fuerit hominem,* Exod. 21. *vendiderit, coniuictus, quod morte moriatur.* Et iterum: *Si fratrem tuum Hebræum redemeris, seruiet tibi septem annis,* Deut. 15. secundum Septuaginta. *& liberum abire permittes.* Quod sine dubio ab eis præscimus impleri. Quid enim deterius, quidve in præceps, dum ipsi, quos nouimus Dei infestatores, ita malunt sibi concessa implere præcepta, vt nulla prorsus ratione maneant euitata,

Concil. Tom. 15.

Ecc ij

quanto magis nos , qui redemptos nos congaude-
mus precio sanguinis sacri , conuenit custodire
omnia præcepta? Quid igitur sacerdos ille, vel Le-
uita , siue etiam omnis athleta Christi sibi vendica-
re velit , dum Dominum & Redemptorem no-
strum Iesum Christum non vult imitari ; secun-

1. Paral. 15. dum quod ipse vaticinantibus prophetis ait : *Vos sacerdotes & Leuitæ afferte arcam Domini Dei Israel ad locum , qui paratus est : sit timor Domini vobiscum ,*

1. Paral. 16. *& cum diligentia cuncta facite . Leuate sacrificium , & venite in conspectum eius , & adorate Dominum in*

Deut. 33. *decore sancto . Et alibi : Perfectio tua , & doctrina tua viro sancto tuo , Domine , ut ponat thymiana in furo-*

Malach. 1. *re , & holocausta super altare tuum . Et illud : Labia sacerdotis custodiunt scientiam , & legem de ore eius ex-*

Ibidem. *quirunt : quia angelus Domini exercituum est . Lex ve-*

In vulgat. *est : In pace ritatis in ore eius : & iniquitas non est inuenta in labiis & aequitate ambulauit mecum , & eius . In pace dirigens ambulauit : & multos conuertit ab*

Psalm. 131. *multos , &c. iniquitate . Necnon & Daud: Sacerdotes tui , Domine , induantur iustitia , & sancti tui lætentur . Videlicet eius benedicam , & pauperes eius saturabo panibus .*

Sacerdotes eius induam salutari , & sancti eius exulta-

tione exultabunt . Quod & ipse Dominus & saluator

Math. 10. *apostolis suis præcepit , dicens : Eentes per universum mundum , prædictate euangelium regni : appropinquauit enim regnum cœlorum : dæmonia eiicite , claudos cura-*

Math. 24. *te , leprosos mundate , mortuos suscitare . Et iterum : Quis putas est fidelis seruus , & prudens , quem constituet Dominus super familiam suam , ut det illis cibum in tem-*

pore (opportuno .) Beatus ille seruus , quem cum ve-

nerit Dominus eius inuenerit sic facientem : Amen

ANNO CHRISTI
636. dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet
eum. Nam & Petro dixit: *Simon Petre, si dili-* Ioan. 21.
gis me, pasc meus meas. Vnde & apostoli in vnum AII. 4.
commorantes, possessiones proprias & substantias
vendebant: & non quidem credentium animas
euertebant, sed magis vnicuique, prout opus erat,
fidelium diuidebant. Quod & beatus admonet Pe-
trus dicens: *Pascite qui est in vobis gregem Dei, custo-* I. Pet. 5.
dentes, non coacte, sed spontanee secundum Deum, ne-
que turpis luci gratia, sed voluntarie: ut cum princeps
pastorum apparuerit, percipiatis immarcescibilem gloriæ
coronam. Nam & Paulus ita ad Timotheum ait: *Ex-* I. Tim. 4.
emplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, in fide,
in caritate, in castitate, ut profectus tuus manifestus
sit omnibus. *Quia siue Iudei, siue Græci, siue serui, si-* I. Cor. 11.
ue liberi, vnum spiritum in Christo potati sumus, & se-
metipsum pro nobis tradidit, factus pro nobis maledictus,
ut in nobis benedictio Abrahæ fieret. Iacobus igitur
ita loquitur: *Religio munda, & immaculata apud* Iacob. 1.
Dominum & Patrem hæc est, visitare pupillos & vi-
duas in tribulatione eorum, & immaculatum se custodire
ab hoc sæculo. Dicat nunc quisquis ille est sectator
interminabilis vertigo testatione, quis ex apostolis
sanctis, vel ex omni turba credentium, quos aduo-
cauit Dominus, quemquam vendidisset aliquate-
nus hominum; dum ipse Dominus in euangelio
dicit: *Venit enim filius hominis querere, & saluum* Luc. 19.
facere quod perierat. Audi namque Zachæum Do-
mino dicentem: *Ecce dimidium bonorum meorum Do-* Ibidem.
mine do pauperibus: & si quid aliquem defraudavi,
reddo quadruplum. Quorum exempla apostoli &

Ecc iij

406 VITALIANVS CONCILIVM CONSTANS IMPERATOR.
PAPA. RECESVINTHVS REX HISP.

ANNO
CHRISTI
656.

omnis toga sanctorum martyrum & confessorum
impleuerunt, & nobis implenda insinuauerunt, di-
centे apostolo Paulo : *Imitatores mei estote, sicut &*
ego per omnia Christi. Nam qua fronte, qua etiam
conscientia, quisquis ille est prioris illius imitator
proditoris, ut post huius nefanda commissa Do-
mino Deo præsumat offerre libamina, aut perce-
ptionis suscipiat sacra mysteria, quæ nobis est con-
cessum in oblatione peccatorum nostrorum, dum

Math. 27. dicit : *Non licet mittere eos in carbonam, quoniam pre-*
mium sanguinis est. Corbona enim nostrorum est ar-
cana* peccatorum, in quo sanctum suscipimus cor-
pus: & maxime nobis est custodiendum de talibus
commerciis, ne inquinemur mentibus nostris, &
proruamus cum Iuda negotiatore, cordibus cæci:

Marc. 14. secundum quod Dominus dicit : *Væ homini illi, per*
quem filius hominis tradetur in manibus peccatorum : bo-
nus erat illi si natus non fuisset homo ille. Quod non
tantum pro Iuda, sed pro omnibus scilicet, * cuius
mercimoniis deseruiunt, & ipsi illi in diem iudicii
erunt condemnati, per quem venumdati in hære-
sem ceciderunt Iudaice, aut etiam præsenti sæculo
mala suscipient, secundum propheticum sermo-

Ierem. 30. *quamquam paulo ali-*
ter. *Ierem. 23.* nem : *Ecce furor Domini egrediens, procella ruens in ca-*
pite impiorum conquescit. Et iterum : *Propheta nam-*
que & sacerdos polluti sunt, & in domo mea inueni ma-
lum eorum, ait Dominus. Idcirco via eorum erit quasi lu-
bricum in tenebris. Impellentur enim, & corruent in ea,
auferam enim super eos mala, annum visitationis eorum,

Isa. 47. ait Dominus. Et per Isaiam : *Dedi populum meum in** supersti-
manu tua, non posuisti eis misericordiam, * aggrauasti iu-
gnos. est in Isaia.

ANNO
 CHRISTI
 656.
 * sede in
 puluere,
 gum tuum valde, descendē * in puluere, sede tacens, &
 intra in tenebras, veniet super te malum, & nescies, &
 irruet repente calamitas, quam non poteris expiare. Et
 iterum in euangelio Dominus dicit: *Attendite a* Matt. 7.
falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium,
intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Et illud: *Cauete* Marc. 12.
ab his qui deuorant domos viduarum simulantes lon-
*prolixius
indicium. *gam orationem: hi accipient * damnationem maiorem.* Et
 iterum: *Neminem concutiatis, neque calumniam facia-* Luc. 3.
tis, & contenti estote stipendiis vestris. Quia si quis Marc. 9.
scandalizauerit unum de pusillis istis, qui in me cre-
dunt, expedit ei ut ligetur collo eius mola asinaria, &
proiiciatur in mare. Vnde & in actibus apostolo-
 rum ita Dominum legimus dixisse: *Saule, Saule,* Act. 9.
quid me persequeris? numquid in cælum ascenderat
Saulus, ut ibidem persecutionem eius sustineret
* f. pro-
locutus *Dominus?* sed in seruis suis habitans hanc * prolatus
 est sententiam, sicut ipse dicit: *Qui vos spernit, me* Luc. 10.
spernit; & qui me spernit, eum spernit qui misit me.
 Et illud: *Qui non est tecum, contra me est, & qui non* Matt. 11.
congregat tecum, spargit. Quod etiam dudum per
 prophetam dixit: *Populus hic labii me honorat, cor* Isa. 29.
Matt. 15.
autem eorum longe est a me: sine causa autem colunt me, Marc. 7.
docentes doctrinas, & mandata hominum. Et in euangeli-
 o: *Quid enim prodest homini, si mundum uniuersum* Matt. 16.
sum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur.
 Ecce paterfamilias plantauit vineam, id est, ecclesi-
 am, & locauit eam agricolis, id est, sacerdotibus.
 Cum ergo venerit Dominus vineæ, quid faciet agricolis
 illis? Malos male perdet, & vineam locabit aliis agri-
 colis, qui reddant ei fructus temporibus suis. Nam dicit

Matth. 14. & 24. ipse : *Vigilate & orate , ne intretis in temptationem : quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit.*

Luc. 12. Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo : *Morram facit dominus meus venire : & cæperit concutere conseruos suos , & ancillas ; manducet autem & bibat cum ebriis , veniet Dominus serui illius in die qua non sperat , & hora qua ignorat , & inutilem seruum mittet in tenebras exteriores : ibi erit fletus , & stridor dentium.* Si quis enim post hanc definitionem talia agere tentauerit , nouerit se extra ecclesiam fieri , & præsenti & futuro iudicio cum Iuda simili poena percelli , dum modo Dominum denuo proditionis precio malunt ad iracundiam prouocare.

Opitulante miseratione diuina , & gloriosissimi Recesuinhi principis inhærente voluntate religiosa , his gestis decentissime alligatis , & in pace connexis , ex totis præcordiorum * abditis damus gloriam & honorem soli * visceribus æterno & immortali Deo Patri , & Filio , & Spiritui sancto , cuius donum collatum nobis agnoscimus , pro eius ecclesiæ statu , & prompte gerere curam & * posse sacri * possella regiminis competentia disponere iura : a quo petimus & optamus , vt porrecta in longitudine felicium dierum sacratissimi principis vita , * & omni gloriarum decore per * eam petim * pollente salute , nobis quoque tribuat suscepit * pollere ecclesiæ suæ regimen in æquitate disponere , in solicitudine gubernare , & in pace tenere : vt post mundi huius * suscepta pericula peruenire possimus ad cælestia re- * suspecta gna. Amen.

DECRETVM PRO POTAMIO EPISCOPO.

ASSVMERE poteramus canoram in tantum fraternali lætitiae tibiam , quia diuina pietas Conuentum nostrum ad concordiæ conuocauerat studia , & conuenerat *

mcc